

JULIA ROLIŃSKA ▶▶

Niezależna badaczka

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-7580-9339>**Interdyscyplinarne badania nad Bliskim Wschodem**[recenzja książki *Bliski wschód – od Edenu do cyberprzestrzeni*]**Interdisciplinary studies of the Middle East**[book review *Bliski wschód – od Edenu do cyberprzestrzeni*]**Междисциплинарные исследования Ближнего Востока**[рецензия книги *Bliski wschód – od Edenu do cyberprzestrzeni*]

Omawiana monografia prezentuje bardzo szerokie spektrum tematyczne dotyczące zagadnień państw Bliskiego Wschodu, ale również zawarte są w niej artykuły poruszające tematykę państw Azji Centralnej i Rosji. Należy ona do serii publikacji Biblioteki Azji i Pacyfiku, wydanych pod auspicjami Wydawnictwa Adam Marszałek¹.

Pierwszy rozdział monografii pt. *Prawo islamskie a system penitencjarny Iranu* autorstwa Mariusza Kocielnika przybliży kontrowersyjne zagadnienie prawa karnego obowiązującego w Islamskiej Republice Iranu. Autor przytacza wiele istotnych problemów związanych z systemem prawnym opartym na zasadach religijnych, różnic kulturowych i dyskryminującego wobec kobiet stanu rzeczy. Przytoczono również dane dotyczące liczby więźniów w Iranie i przedstawiono statystyki porównawcze omawianego państwa wraz z innymi

¹ Z ostatnich publikacji Biblioteki Azji i Pacyfiku poświęconych problematyce Bliskiego Wschodu na uwagę zasługują szczególnie Marszałek-Kawa, Kądziałowski, 2019 oraz Marszałek-Kawa, Podgórzńska, Piątek, 2017.

państwami o odmiennych systemach penitencjarnych. Mariusz Kocielnik w podsumowaniu swojego artykułu stawia pytanie „jak długo może przetrwać reżim opierający się na machinie represji?”, które niejako stanowi również wniosek wypływający z powyższej analizy.

Druga część publikacji autorstwa Małgorzaty Skury pt. *Turcja w konflikcie cypryjskim – scenariusze rozwiązań* koncentruje się wokół tematu okupacji północnej części Cypru przez wojska tureckie, jednocześnie przedstawiając wiele możliwych scenariuszy ewolucji obecnej sytuacji. Autorka przytacza również niezwykle ważne stanowiska organizacji międzynarodowych i innych podmiotów, które sytuacja okupacji bezpośrednio dotyka lub godzi w ich wartości.

Kolejny rozdział pt. *Iran Sasanidzki w publikacjach sir Georga Rawlinsona (1812–1902)* autorstwa Tomasza Sińczaka poświęcony jest analizie twórczości sir Georga Rawlinsona, która pozwoliła stworzyć podwaliny do analizy historii starożytnego Orientu. Autor przytacza najważniejsze zagadnienia zawarte w publikacjach sir Rawlinsona, uzupełniając je o wnioski współczesnych badaczy. Autor dopuszcza się również krytyki tych dzieł, ze względu na błędy w postrzeganiu regionu i jego ludności, anarchiczny język i błędy faktograficzne, nie umniejszając tym samym istotności badań sir Georga Rawlinsona dla dyscypliny.

Polityka Arabii Saudyjskiej wobec Izraela po podpisaniu umowy emiracko-izraelskiej Kamila Pietrasika dotyczy dużo bardziej współczesnej problematyki, jaką są relacje państw arabskich z Izraelem, oraz zmian, które nastąpiły na przestrzeni ostatnich kilku lat. Autor zwraca uwagę na główne iskry zapalne (konflikt palestyńsko-izraelski) i przedstawia możliwe scenariusze, wynikające z następstw podpisania umowy pomiędzy Izraelem i ZEA.

W piątym rozdziale monografii Dominika Majchrzak przybliży historię regionu Dilmun w północno-wschodniej części półwyspu arabskiego w artykule pt. „*Kraj Dilmun jest czysty, kraj Dilmun jest nieskalany*” – *północno-wschodnie wybrzeże Półwyspu Arabskiego jako pierwowzór raj*”. W tej części autorka opisuje współczesny mit dobrobytu tej historycznej krainy w czasach współczesnych cywilizacji Sumerów. Przedstawione fakty świadczą jednak, że ten mityczny Eden tytułowany był w ten sposób z powodów zgoła bardziej pragmatycznych, takich jak rozwinięty handel niż faktycznie obfitująca w dobrobyt kraina.

Kolejny artykuł wychodzi już niejako poza region Bliskiego Wschodu i skupia się na Azji Centralnej. Nosi tytuł *Polityka Tadżykistanu wobec Islamskiego Emiratu Afganistanu jako zagrożenie dla bezpieczeństwa i stabilności powojennego państwa afgańskiego oraz regionu Azji Środkowej*, autorstwa Oleksandra Veretilnyka. Dotyczy on również problemu współczesnego, jakim jest zagrożenie płynące z zarządzanego przez talibów Afganistanu, skupiając się jednak na mniej popularnym temacie, jakim jest stosunek władz sąsiadującego Tadżykistanu. Autor w swoich rozważaniach dochodzi do wniosku, że degradacja stosunków obu państw jest jednak powodem niekorzystnego podejścia Tadżykistanu i dopuszcza się krytyki tego modelu prowadzenia polityki zagranicznej.

Siódmy rozdział pt. *Granica (granice) między Europą a Azją – ustalenia a praktyka* autorstwa Jerzego Rychlika koncentruje się na zagadnieniu czysto geograficznym, odbiegając od dotychczasowych ram tematycznych monografii.

Następnie Filip Radoniewicz prezentuje artykuł pt. *Kryminalizacja czynów przeciwko danym komputerowym oraz systemom informatycznym w Kodeksie karnym Federacji Rosyjskiej na tle postanowień Konwencji o cyberprzestępczości*. Artykuł ten dotyka bardzo poważnego problemu cyberprzestępczości zachodzącego w Federacji Rosyjskiej, co odbiega nie tylko tematycznie od pozostałych badań, ale również przedmiotowo. Niemniej jednak jest to tematyka niezwykle ważna we współczesnym świecie i jej badanie wnosi bardzo wiele wartości do dyscypliny.

Rozdział dziewiąty autorstwa Grzegorza Bonusiaka pt. *Uwarunkowania działań władz centralnych Federacji Rosyjskiej wobec katastrofy ekologicznej w Norylsku* również porusza temat o wysokiej istotności. Autor rozważa na temat przyczyn zachowania władz rosyjskich wobec katastrofy ekologicznej z 2020 r. w Norylsku przy wydobywaniu złóż naturalnych. Jak wiadomo, konsekwencje takich działań rozciągają się poza granice państw i bezpośrednio wpływają na całą społeczność międzynarodową, ponieważ to w gestii wszystkich leży światowe bezpieczeństwo ekologiczne.

Ostatni rozdział pt. *Modus operandi działań dezinformacyjnych na przykładzie operacji „Trust”* autorstwa Moniki Nowikowskiej również porusza niezwykle ważne współcześnie zagadnienie, jakim jest bezpieczeństwo informacyjne i jakie zagrożenia płyną z jego naruszeń. Autorka jednak sięga

do źródeł historycznych, biorąc pod lupę operację dezinformacyjną „Trust” mającą zasięg ogólnoeuropejski w czasie wojny domowej w carskiej Rosji. Artykuł zwraca uwagę na metody działania tej broni i na możliwe konsekwencje, przytaczając również podstawowe metody obrony.

Większą część monografii zajmują artykuły poruszające współczesne problemy na tle politycznym i bezpieczeństwa światowego, koncentrując swoją uwagę wokół krajów azjatyckich, tak często pomijanych w medialnych przekazach. Monografia wnosi istotną wartość dla badań naukowych, jak również stanowi wartość informacyjną dla osób spoza kręgu naukowego, ale zainteresowanych poruszonymi tematami.

MGR JULIA ROLIŃSKA

Niezależna badaczka
julia.rolinska@protonmail.com

Bibliografia

- Marszałek-Kawa, J., Chałubińska-Jentkiewicz, K. (red.). (2022). *Bliski wschód – od Edenu do cyberprzestrzeni*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Marszałek-Kawa, J., Kądzielawski, G. (red.). (2019). *Współczesny regionalizm Bliskiego i Dalekiego Wschodu*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Marszałek-Kawa, J., Podgórzńska, R., Piątek, J. (red.). (2017). *Bliski Wschód między konfliktem a stabilizacją*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.